

החידוש הנפלא של הגה"ק בעל ה"תניא" זי"ע בחודש אלול הקב"ה הוא בבחינת "מלך בשדה" שמקבל את כל אחד מישראל בסבר פנים יפות

הפנימיות של הלב, "ואין רשע", ששם אינו נקרא רשע כי הפגם אינו מגיע לשם, והתפלל דוד המלך לה: "והתבוננת על מקומו", תתבונן נא בנקודה הפנימית שבלב "ואינינו", ותראה שבנקודה ההיא אינו רשע, וכל מה שחטא אינו אלא בחיצוניות ולא בעומק הלב בפנימיותו.

"ממעמקים קראתיך ה" מהנקודה הפנימית שבלב

ועתה בא וראה כי על פי האמור יפתח לנו פתח להבין עומק מצות התשובה, כי לכאורה יפלא אחרי שאדם נתפס רחמנא ליצלן ברשת היצר הרע שהשתלט על כל גופו, איך הוא מסוגל לאזור כוח להתעורר בתשובה, אחרי שכל גופו כבר נתלכלך בעוונותיו. אולם הביאור על כך הוא, כי שורש מצות תשובה הוא, שיעורר האדם את הניצוץ הקדוש הנקודה הפנימית שבקרבו שלא נפגמה בחטא, ועל ידי זה יוכל להתעורר בתשובה שלימה ולתקן את כל רמ"ח אבריו ושס"ה גידיו.

רעיון נשגב זה למדנו ממשנתו הטהורה של כ"ק אדמו"ר מרן השר שלום מבעלזא זי"ע, כמו שהביא ב"דובר שלום" (אות רל) בשמו, שפירש בשלחנו הטהור בחמשה עשר בשבט דברי דוד המלך (תהלים קל-א): "שיר המעלות ממעמקים קראתיך ה". שגילה בכך עצה נפלאה איך להתגבר על היצר הרע ששולט בו, שיעורר את הניצוץ הקדוש הנקודה הפנימית שבקרבו שאין ליצר הרע שליטה עליה, וזהו שאמר: "ממעמקים קראתיך ה", ממעמקי הלב מהנקודה הפנימית שפגם החטא אינו מגיע שם.

וכן מצאתי רעיון קדוש זה בספר "נאות הדשא" (ח"ג ר"ה דף קפ) מכתב יד קדשו של הגה"ק בעל "אבני נזר" זי"ע, והנה לשון קדשו:

"שיר המעלות ממעמקים קראתיך ה'. נראה ביאור הענין, דהנה בכלי שרת הדין אם הם טהורים

ביאור ה"שפת אמת" מזל אלול בתולה התגלות הנקודה הפנימית שאין בה פגם

הנה מה טוב ומה נעים לשלב את הביאור הנשגב של האריז"ל בענין "אשת יפת תואר", שהיא רמז על הנשמה שנמצאת בשבי בתוך איברי הגוף, שצריך לשחרר אותה משביה בחודש אלול, עם דברות קדשו של ה"שפת אמת" (אלול שנת תרמ"ז), שמבאר בדרך נפלא מה שמובא בספר יצירה (פ"ה מ"ח) כי מזל אלול בתולה, הנה הדברים בלשון קדשו:

"והנה מזל אלול בתולה, היינו שיש נקודה פנימית בנפש ישראל שאין שולט שם מגע נכרי, גן נעול, מעיין חתום, ונקראת בתולה, ועל זה הנקודה נאמר (שיר השירים ו-ג) אני לדודי, שלעולם לא נתרחקה זו הנקודה מדביקות בשורשה ושמורה לשמו יתברך, אך לא בכל עת יכולים למצוא זו הנקודה, ועתה הזמן גורם שנתעוררו בני ישראל בתשובה, ונתקרבו נפשות בני ישראל אליו יתברך".

ביאור דבריו, על פי יסוד גדול שמובא בספרים הקדושים, כי אצל כל יהודי שבעולם, יהיה מי שיהיה, אפילו ח"ו אם הרבה לפשוע, עדיין ישנה נקודה אחת בפנימיות הלב, שהוא הניצוץ האלקי שורש הנשמה שהשריש הקב"ה בתוך כל אחד מישראל, ששם אין מגיע הפגם של העוונות והפשעים והיא נשאר נקיה וטהורה, ועל כך כתוב (ויקרא כב-לב): "ונקדשתי בתוך בני ישראל" - "בתוך" דייקא, בנקודה הפנימית.

בספר "בוצינא דנהורא" להרה"ק הרבי ר' ברוך ממעז'ביז זי"ע מפרש בזה הפסוק (תהלים לז-ז): "ועוד מעט ואין רשע והתבוננת על מקומו ואינינו". פירוש, אפילו אדם מישראל שהרבה לפשוע עד שהוא בבחינת רשע ח"ו, בכל זאת "ועוד מעט", נשאר בו עוד מעט שהיא הנקודה

בפרשתנו פרשת כי תצא שאנו קוראים מדי שנה בשנה באחת משבתות הראשונות של חודש אלול, דבר בעתו מה טוב לפתוח בפסוק שטמונים בו ענינים נפלאים אודות המתנה הגדולה של "חודש אלול", שהעניק לנו הקב"ה ברוב רחמיו וחסדיו, כדי שנוכל לשוב בו בתשובה שלימה לתקן כל מה שחטאנו במשך השנה, והנה הוא הפסוק (דברים כד-ה): "כי יקח איש אשה חדשה, לא יצא בצבא ולא יעבור עליו לכל דבר, נקי יהיה לביתו שנה אחת ושמה את אשתו אשר לקח".

פתח דברינו יאיר בדברות קדשו של רבינו האריז"ל ב"לקוטי תורה" בפרשתנו, שמרמז את עבודת התשובה המוטלת עלינו בחודש אלול בפתיחת הפרשה (שם כא-ז):

"כי תצא למלחמה על אויבך ונתנת ה' אלקיך בידך ושבית שביו, וראית בשביה אשת יפת תואר וחשקת בה ולקחת לך לאשה, והבאתה אל תוך ביתך וגלחת את ראשה ועשתה את צפרניה, והסירה את שמלת שביה מעליה וישבה בביתך ובכתה את אביה ואת אמה ירח ימים, ואחר כן תבוא אליה ובעלתה והיתה לך לאשה".

מפרש רבינו האריז"ל: "כי תצא למלחמה על אויבך", שהם היצר הרע וכוחותיו, "ונתנת ה' אלקיך בידך ושבית שביו", שתצליח להתגבר עליו, "וראית בשביה אשת יפת תואר", היא הנשמה הנמצאת בשבי בתוך הגוף, "וגלחת את ראשה", שתסיר מהמוח שבראש את האמונות הרעות, "ועשתה את צפרניה", כדי להימנע מתענוגי הגוף, "והסירה שמלת שביה", שתסיר הנשמה את הלבוש שנעשה מהעבירות של הגוף, "ובכתה את אביה", זה הקב"ה, "ואת אמה", היא השכינה הקדושה, "ירח ימים", הוא חודש אלול, לשוב בתשובה ולתקן את כל אשר חטא.

**רבינו האריז"ל: "וראית בשביה אשת יפת תואר",
רמז על הנשמה היושבת בשבי בתוך הגוף שהוא מלא חטאים**

**שפת אמת: "מזל אלול בתולה". בחודש אלול
מגלה הקב"ה את הנקודה הפנימית שהפגם אינו מגיע שם**

**החידוש הגדול של הב"ח: "איני ל'דודי ו'דודי ל'י
ראשי תיבות אלו"ל... ואז דודו קרוב לקבל תשובתו מאהבה"**

**בחודש אלול שהקב"ה מגלה את אהבתו לישראל,
כמים הפנים לפנים שבים ישראל בתשובה מאהבה**

כשרים וראויים לעבודה, מה שאין כן אם נטמאו אינם ראויים לעבודה, ואם עבד בהם גם העבודה נפסלת, ואם כן כשאדם חוטא ואבריו נטמאו בטומאת העבירות, אם כן איך מועילה אחר כך תשובה, הלא אבריו טמאים ואיך יכול לעבוד בהם להקב"ה.

אך צריך לשוב באבר שלא נפגם, וזה בפנימיות הלב ועמקו, שבאמת אף אם איש ישראל חוטא לפעמים, אין החטא במעמקי הלב רק בחיצוניות, אבל הפנימיות של ישראל טובה, אם כן צריך להתחיל לשוב מזה המקום שלא נפגם, ואחר שהתשובה נתקבלה, ממילא נתקנו כל האברים, וזה 'מעמקים' מעומקא דליבא".

מעתה ירווח לנו להבין הביאור של ה"שפת אמת": "והנה מזל אלול בתולה, היינו שיש נקודה פנימית בנפש ישראל, שאין שולט שם מגע נכרי". פירוש, מאחר שחודש אלול מיועד לתשובה, והרי לפי המבואר שורש התשובה הוא על ידי גילוי הנקודה הפנימית שלא נפגמה בחטא, על כן עשה הקב"ה עם ישראל חסד גדול לתת לנו בסוף השנה חודש אלול, אשר "מזל אלול בתולה", כי בו מתגלית הנקודה הפנימית שאין שולט עליה מגע נכרי הוא היצר, כדי שנוכל להתעורר בתשובה לטהר על ידה את כל איברי הגוף מכתמי העוונות בבחינת: "מעמקים קראתיך ה'".

הנה כי כן על פי ה"שפת אמת" יאירו עינינו להבין ביתר שאת דברי רבינו האריז"ל, שמפרש רמזו הכתוב: "וראית בשביה אשת יפת תואר" על הנשמה, ולפי האמור הכוונה בזה על הנקודה הפנימית שבתוך הנשמה שהיא אמנם "אשת יפת תואר" ברוחניות, מאחר שאין שם מגע נכרי ופגם העוונות אינו מגיע שם, לכן בחודש אלול שמזלו "בתולה" צריך לשחררה מהשבי, על ידי שנחזור בתשובה לתקן את כל איברי הגוף.

**"כי יקח איש אשה חדשה"
בכל אלול מגלים את הנקודה הפנימית**

בדרך זו במסילה נעלה לפרש הפסוק שהתחלנו בו: "כי יקח איש אשה חדשה, לא יצא בצבא ולא יעבור עליו לכל דבר, נקי יהיה לביתו שנה אחת ושמוח את אשתו אשר לקח". ויש לומר שהוא רמז נפלא על חודש אלול שמזלו "בתולה", כי הנקודה הפנימית שהיא בבחינת "אשת יפת תואר" בלי שום פגם מתגלית כל חודש אלול, כדי לסייע לאדם לשוב בתשובה על כל מה שפגם במשך ימות השנה, נמצא כי בכל חודש אלול כל אחד מישראל הוא בבחינת: "כי יקח איש אשה חדשה", שמתחדשת אצלו ההתגלות של הנקודה הפנימית.

על כך אומר הכתוב: "לא יצא בצבא". ונראה לפרש הכוונה בזה על דרך שכתב ה"כלי יקר" לפרש

(דברים טז-יח): "שופטים ושוטרים תתן לך... ושפטו את העם משפט צדק", שרמזו לנו הכתוב בכך מה שדרשו בגמרא (ב"מ מז:): מקרא שכתוב (צפניה ב-א): "התקוששו וקושו - קשוט עצמך ואחר כך קשוט אחרים". וזהו הפירוש: "שופטים ושוטרים תתן לך", קודם קשוט עצמך לשפוט את כל מעשיך, ורק אחר כך קשוט אחרים: "ושפטו את העם משפט צדק".

וזהו שמזהיר הכתוב: "כי יקח איש אשה חדשה", היא הנקודה הפנימית המתגלית בחודש אלול לסייע לו לשוב בתשובה, "לא יצא בצבא", להחזיר אחרים בתשובה, אלא יקיים תחילה "קשוט עצמך". ומוסיף הכתוב: "ולא יעבור עליו לכל דבר", שיהיה נזהר שלא לעבור אפילו נדנדו קל של עבירה, כמו שפירש ה"חתם סופר" על פי דרכו שהוא רמז לבעל תשובה: "ולא יעבור עליו לכל דבר, אפילו דבר קל לא יעבור, מה שהוא אפילו רק ריח איסור".

נמשיך לפרש בדרך זו המשך הכתוב: "נקי יהיה לביתו שנה אחת", על פי מה שפירש ב"שער המלך" [מאת הגה"ק רבי מרדכי מוויעלקאטש זצ"ל] (שער א פ"ב) מאמר המשנה (כתובות נז): "נותנין לבתולה שנים עשר חודש". שהרמז בכך על חודש אלול שמזלו בתולה. וזהו שאמר: "נותנין לבתולה" מן השמים את הכח לשוב בתשובה ולתקן את "שנים עשר חודש" של כל השנה.

הנה כי כן זהו הפירוש: "נקי יהיה לביתו שנה אחת", כי בחודש אלול כשמתגלית הנקודה הפנימית של הנשמה שהיא בבחינת "אשת יפת תואר", יש בכח האדם לתקן בתשובה למפרע את כל השנה שיהיה נקי מכל פגם ועון. ויש לומר כי זהו הרמז בגמרא (ר"ה י:): "שלושים יום בשנה חשובים שנה". רמזו בזה על חודש אלול, שבצירוף היום הראשון של ראש חודש, יש בהם שלושים יום של תשובה, לתקן בהם כל מה שפגם, והרי הם "חשובים שנה", כאילו היה צדיק כל ימות השנה.

הנה מה טוב ומה נעים לבאר בזה מה שרמזו לנו "בעל הטורים" כאן בלשון קדשו: "נקי יהיה לביתו

שנה' סופי תיבות שם של ד' אותיות". ויש לבאר הכוונה בזה על פי מה שכתב ה"בני יששכר" (ראש חודש מאמר א את ד) בלשון קדשו: "חד"ש בגימטריא שי"ב, הנה ישנם י"ב צירופי הוי"ה, ובכל חודש מאיר צירוף אחד, הנה י"ב חדשים י"ב צירופי הוי"ה, י"ב פעמים הוי"ה בגימטריא שי"ב מנין חד"ש, לשון חידוש שמתחדשים העינים בכל חודש, כפי השתנות הצירוף של שם הוי"ה מתהווה הויה חדשה".

מעתה יש לומר כי היות שתכלית התשובה היא, כדי לבוא לפני המלך בראש השנה בלי שום נדנדו חטא ועון, ועל ידי זה נזכה לחדש את הבריאה לי"ב חדשי השנה החדשה הבאה עלינו לטובה, לכן צריך תחילה לתקן את כל י"ב חדשי השנה שעברה, כדי להאיר בזה את י"ב צירופי השם הוי"ה, ועל ידי זה נזכה שיחדש הקב"ה שנה טובה ומבורכת שיאירו בה מחדש י"ב צירופי הוי"ה. וזהו ביאור הרמז: "נקי יהיה לביתו שנה" סופי תיבות השם הוי"ה, לתקן בתשובה את כל י"ב צירופי הוי"ה מהשנה שעברה.

**"ושמוח את אשתו אשר לקח" להפוך
הזדונות לזכויות בתשובה מאהבה**

בדרך המלך נלך לפרש בזה סיום הכתוב: "ושמוח את אשתו אשר לקח", כי דבר זה מתקשר למא שהקדים לומר: "נקי יהיה לביתו שנה אחת", שיתקן בחודש אלול את כל השנה, ולכאורה קשה שהרי בהשקפה ראשונה בחודש אלול שהוא לפני יום הדין בראש השנה, התשובה היא מיראה מפחד יום הדין, וכמו שכתב ה"טור" (או"ח סימן תקפ"א) שתוקעים בשופר כל חודש אלול כדי לעורר את ישראל בתשובה, כמו שכתוב (עמוס ג-1): "אם יתקע שופר בעיר ועם לא יחרדו".

והנה ידוע מה ששינו בגמרא (יומא פו:) כי על ידי תשובה מיראה הזדונות נעשות כשגוגות ולא כזכויות, ואם כן איך יתכן שבתשובה מיראה בחודש אלול יהיה נקי מכל העבירות שעבר במשך השנה, והרי גם השוגג צריך כפרה, כמו שמצינו בענין זה

אתערותא דלתתא, עד ראש השנה ויום הכיפורים, שהם בחינת המשכת אלקותו יתברך למטה בבחינת התגלות... על כללות נשמות ישראל, לקבל עול מלכות שמים עליהם, ותהיה יראתו על פניהם כל השנה... וזהו בחינת ודודי לי, רק שצריך תחלה לעורר את האהבה והיראה על ידי אתערותא דלתתא שהיא באלול.

והנה נודע שבאלול הוא זמן התגלות י"ג מדות הרחמים, ולהבין זה, כי למה הם ימות החול, ואינם ימים טובים כמו שבתות ויום טוב... אך הנה יובן על פי משל למלך, שקודם בואו לעיר [הבירה להיכנס לארמונו לשבת על כסא מלכותו], יוצאין אנשי העיר לקראתו ומקבלין פניו בשדה, ואז רשאין כל מי שרוצה לצאת להקביל פניו, והוא מקבל את כולם בסבר פנים יפות ומראה פנים שוחקות לכולם, ובלכתו העירה הרי הם הולכים אחריו, ואחר כך בבואו להיכל מלכותו, אין נכנסים כי אם ברשות, ואף גם זאת המוכרחים שבעם ויחידים סגולה, וכך הענין על דרך משל בחודש אלול יוצאין להקביל אור פניו יתברך בשדה."

א'ני ל'דודי ו'דודי ל'י

והנני להעלות על שלחן מלכים מה שיגעתי יגיעה גדולה להבין דברות קדשו של בעל ה"תניא", מנין למד חידוש גדול זה שלא נזכר בפירוש בשום מקום לפניו, שבחודש אלול הקב"ה הוא בבחינת "מלך בשדה", טרם שנכנס לארמונו לשבת על כסא מלכותו, שאז מסוגל כל אחד מישראל להתקרב אליו.

והאיר ה' את עיני למצוא דברי חפץ, שמקור הדבר הוא במה שפתח ב"לקוטי תורה" (שם) עם הרמז על חודש אלול, שמקורו בפירוש ה"רוקח" על שיר השירים וב"אבודרהם" (תפלת ראש השנה) ממקרא שכתוב (שיר השירים ו-ג): "א'ני ל'דודי ו'דודי ל'י" ראשי תיבות אלול, שאז פותח הקב"ה את ידו לקבל את ישראל בתשובה שלימה, וסופי התיבות הן ד' יודיין בגימטריא ארבעים, כנגד ארבעים יום מראש חודש אלול עד יום הכיפורים.

והנה כאשר נתבונן בשני פסוקים הקודמים לו, נראה שהכתוב פותח בשאלה ששואלים אומות העולם את ישראל על הקב"ה (שם א): "אָנָּה הֲלֹךְ דוֹרְךָ הַיְּפֵה בְּנָשִׁים אָנָּה פְּנֵה דוֹרְךָ וּנְבַקְשֵׁנוּ עִמָּךְ". על כך משיבים ישראל: (שם ב): "דוֹדִי יָרַד לָגְנוֹ לְעָרוֹת הַבָּשָׂם לְרַעוֹת בְּנָגִים וְלִלְקָט שׁוֹשְׁנִים".

ואז מיד בא הכתוב השלישי שיש בו הרמז על חודש אלול: "אָנִי לְדוֹדִי וְדוֹדִי לִי הֲרַעָה בְּשׁוֹשְׁנִים". הרי לנו דברים ברורים כי בחודש אלול יורד הקב"ה כביכול לגנו למטה בעולם הזה בבחינת מלך בשדה:

מנין המקור לחידוש הגדול של בעל ה"תניא" שבחודש אלול הקב"ה הוא "מלך בשדה" טרם כניסתו לארמון המלוכה

המקטרגים שמחכים כל השנה לקטרג על ישראל, שואלים בחודש אלול: "אָנָּה הֲלֹךְ דוֹרְךָ הַיְּפֵה בְּנָשִׁים"

בני ישראל משיבים להם: "דוֹדִי יָרַד לָגְנוֹ לְעָרוֹת הַבָּשָׂם לְרַעוֹת בְּנָגִים וְלִלְקָט שׁוֹשְׁנִים" בבחינת מלך בשדה

בני ישראל מוסיפים לגלות מתי הקב"ה הוא מלך בשדה: "אָנִי לְדוֹדִי וְדוֹדִי לִי" ראשי תיבות אלול"

אל דודו בתשובה, ואז דודו קרוב לקבל תשובתו מאהבה". ולפי דבריו הקדושים צריך לומר, כי מה שכתב ה"טור" שתוקעים בשופר בחודש אלול כדי לעורר את ישראל בתשובה, כמו שכתוב: "אם יתקע שופר בעיר ועם לא יחרדו", כוונתו כמבואר בספרים הקדושים שאני אפשר לשוב מיד בתשובה מאהבה, אלא מתחילה צריך לשוב בתשובה מיראה כדי לסלק את הזדונות, ואז יזכה לעלות בקודש לשוב גם בתשובה מאהבה, והנה מה שכתב על כך ב"נועם אלימלך" (פרשת צו ד"ה זאת תורת העולה):

"לכאורה מאחר שרבותינו ז"ל האירו לנו עינינו, והודיעו לנו שהתשובה מאהבה זדונות נעשים כזכיות, אם כן מוטב מי שהעיר ה' את רוחו שישוב על עוונותיו יעשה מאהבה מיד. אך הפשוט שזה בלתי אפשרי שישוב מיד מאהבה, רק צריך להיות בהדרגה מתחילה ביראה, ומיראה בא אל אהבה, וכן הוא כוונת חכמינו ז"ל שמתחילה נעשים כשגגות בעשותו תשובה מיראה, ואחר כך בבואו לעשות מאהבה נעשים כזכיות."

בחודש אלול הקב"ה הוא "מלך בשדה" שכל אחד מישראל יכול להתקרב אליו

אלא שעדיין מוטלת עלינו החובה לבאר דברי הב"ח, איך למד מהרמז של חודש אלול בפסוק: "א'ני ל'דודי ו'דודי ל'י", כי בארבעים ימים הללו קרוב הקב"ה לקבל את תשובת ישראל מאהבה. ונראה לברר מקחו של צדיק על פי הידוע בעולם החסידות החידוש הנפלא של הגה"ק רבי שניאור זלמן מליאדי בעל ה"תניא" זי"ע, כפי שמובא ב"לקוטי תורה" (פרשת ראה דף לב טור א ד"ה אני לדודי) על ההגדרה המיוחדת של חודש אלול, שהקב"ה הוא אז בבחינת מלך שעובר בשדות טרם שנכנס לעיר הבירה ובארמונו לשבת על כסא מלכותו, שכל אחד מבני מלכותו רשאי להתקרב אליו, והוא מקבל את כולם בסבר פנים יפות, הנה הדברים בלשון קדשו:

"אני לדודי ודודי לי ראשי תיבות אלול. והענין כי באלול מתחיל בחינת אני לדודי, דהיינו בחינת

דברים נוראים במדרש תנחומא (פרשת ויקרא סימן ו) על הפסוק (ויקרא ד-ב): "נפש כי תחטא בשגגה מכל מצוות ה' אשר לא תעשינה ועשה מאחת מהנה".

"נפש כי תחטא, זה שאמר הכתוב (משלי יט-ב) גם בלא דעת נפש לא טוב ואץ ברגלים חוטא, מי שחטא אפילו בשוגג אינו סימן יפה לו... שנו רבותינו מצוה גוררת מצוה ועבירה גוררת עבירה, לא יצא אדם על עבירה שעשה בשוגג, אלא [על כך] שנפתח לו פתח שיחטא, ואפילו בשוגג, ואפילו במזיד... לפיכך אם חטא בשוגג אין סימן יפה לו".

ונראה ליישב כי מטעם זה מסמיך הכתוב את שני הדברים ביחד, תחילה אמר: "נקי יהיה לביתו שנה אחת", שיינקה את גופו מכל חטא ופגם שעשה בכל השנה, ומפרש ואומר איך לעשות כן: "ישמח את אשתו אשר לקח", שישמח את הנקודה הפנימית שהיא בבחינת "אשת יפת תואר" המתגלית בחודש אלול, על ידי שישוב על עוונותיו בשמחה בתשובה מאהבה, אשר על תשובה כזו שנינו בגמרא (יומא שם): "גדולה תשובה שזדונות נעשות לו כזכויות", ועל ידי זה ישמח את אשתו שהיא הנקודה הפנימית, שלא תמצא בשבי אצל איברי הגוף, מאחר שבזכות התשובה מאהבה יהיה נקי אפילו משגגה.

ונראה להביא ראייה ברורה שגם בחודש אלול אנו מסוגלים לשוב בתשובה מאהבה, מדברות קדשו של הב"ח (סימן תקפא ס"ב), שביאר הטעם שתוקעים בשופר כל חודש אלול לעורר את ישראל בתשובה, הנה הדברים בלשון קדשו:

"משום דאיכא אסמכתא מקרא (שיר השירים ו-ג) א'ני ל'דודי ו'דודי ל'י ראשי תיבות אלול וסופי תיבות עולה ארבעים, כנגד ארבעים יום מראש חדש אלול ועד יום הכיפורים, כי באלו ארבעים יום התשובה מקובלת, להיות לבו קרוב אל דודו בתשובה, ואז דודו קרוב לקבל תשובתו מאהבה".

הרי שכתב דברים ברורים כשמש: "כי באלו ארבעים יום התשובה מקובלת, להיות לבו קרוב

של אהבת ה' הטבועה בלב כל אחד מישראל, ואז תתגלה אהבה גדולה זו לה' מאליה.

על פי האמור הוסיף הגה"ק רבי עקיבא איגר זצ"ל לפרש הסמיכות של סיום ברכת קריאת שמע: "הבוחור בעמו ישראל באהבה" לפרשת קריאת שמע: "ואהבת את ה' אלקיך", כי מאחר שהקב"ה בוחר בעמו ישראל "באהבה", לכן מסוגלים גם אנו לאהוב אותו בקלות, ולפיכך נצטוונו בצדק רב לקיים מצות: "ואהבת את ה' אלקיך". נמצינו למדים מזה יסוד גדול, כי בזמנים שהקב"ה מגלה אהבתו הגדולה אלינו, גם אנחנו מסוגלים בנקל לגלות אהבתנו אליו יתברך כמים הפנים לפנים.

מעתה ירווח לנו להבין דברי הב"ח, כי מאחר שבחודש אלול מתקרב הקב"ה לישראל באהבה גדולה, עד כדי כך שישראל עונים למקטרגים: "דודי ינד לגנו לערוגות הבשם לקעות בגנים וללקט שושנים", לכן כמים הפנים אל פנים מתעוררים ישראל גם כן להתעורר בתשובה, עד כדי כך שאפילו בעשרת ימי התשובה כשהקב"ה הוא בבחינת מלך היושב על כסא המשפט, שבים ישראל גם כן בתשובה מאהבה, מפאת האהבה הגדולה שגילה הקב"ה לישראל בחודש אלול.

כיון שבאנו לידי כך יתבאר היטב פירוש הכתוב: "נקי יהיה לביתו שנה אחת", שיתקן בחודש אלול בתשובה את כל השנה, שיהיה נקי מכל חטא אפילו משוגג, ומפרש איך יזכה לכך, "ושמח את אשתו אשר לקח", שישמח את הנקודה הפנימית לשוב לה' בתשובה מאהבה, כמים הפנים אל פנים שהקב"ה מגלה בחודש אלול את אהבתו הגדולה לישראל.

נמצינו למדים מכל האמור כי בחודש אלול מתקרב הקב"ה לישראל בבחינת "מלך בשדה", ועל ידי זה מסוגל כל אחד מישראל ללא יוצא מן הכלל להתקרב אל הקב"ה בתשובה מאהבה, לכן הבה נשתמש עם המתנה הטובה שהעניק לנו הקב"ה, להתקרב להקב"ה בתשובה שלימה כל אחד לפי מדרגתו, בתיקון ושיפור המעשים, להתפלל יותר טוב, לקבוע עתים לתורה, ובזכות זה נזכה לכתיבה וחתימה טובה ולשנה טובה ומבורכת, בביאת גואל צדק במהרה בימינו אמן.

עמך", כאילו הם רוצים כביכול לעבוד את ה', בעוד שכוונתם האמיתית היא לקטרג על ישראל.

על כך משיבים ישראל ועונים: "דודי ינד לגנו לערוגות הבשם לקעות בגנים וללקט שושנים", הקב"ה ירד בעולם הזה "לרעות בגנים", כדי לעורר את ישראל לתשובה שלימה, "וללקוט שושנים", ללקוט את התורה והמצוות שהם עוסקים בהן, ומוסיפים ישראל לבאר הטעם שהקב"ה עושה כן: "אני לדודי ודודי לי" [ראשי תיבות אלו"ל] הרעה בשושנים", פירוש, כי חודש אלול הוא לפני יום הדין של ראש השנה, שבאים בני האלהים להתייצב על ה' לקטרג על ישראל, לכן מקדים הקב"ה רפואה למכה לרדת למטה בבחינת "מלך בשדה" לעוררם בתשובה.

"כמים הפנים לפנים" כן לב האדם לאדם

הנה כי כן יאירו עינינו וישמח לבנו להבין איך למד הב"ח מהפסוק: "אני לדודי ודודי לי", כי בארבעים ימים הללו מראש חודש אלול עד יום הכיפורים: "התשובה מקובלת להיות לבו קרוב אל דודו בתשובה, ואז דודו קרוב לקבל תשובתו מאהבה", על פי המבואר בספרים הקדושים [ראה ב"ליקוטי אמרים" לבעל ה"תניא" (פרק מו) דברים נפלאים] לבאר מצות (דברים ו-ה): "ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך". ותמהו המפרשים, איך שייך לצוות על האדם שיאהב את הקב"ה, הלא מדת אהבה תלויה בלב ולא שייך לצוות על כך.

ותירצו על פי מאמר החכם מכל אדם (משלי כז-ט): "כמים הפנים לפנים כן לב האדם לאדם". נמצא לפי זה שכאשר אדם אוהב את חברו, הרי הוא גורם בכך לעורר גם בלב חברו אהבה אליו כמים הפנים אל פנים. מעתה כיון שמקרא מלא דיבר הכתוב (מלאכי א-ב): "אהבתי אתכם אמו ה'", הרי היה ראוי שגם בנו תתעורר אהבה גדולה לה'.

אולם כל עניני הבלי עולם הזה שהאדם רודף אחריהם, הם בבחינת מסך המבדיל המעכב ומונע את האהבה הגדולה שבלב ישראל לצאת מהכח אל הפועל, לכן צונו הכתוב: "ואהבת את ה' אלקיך", שתסיר כל המניעות המעכבות את הגילוי

"לרעות בגנים וללקוט שושנים", שהרי על כך אמרים ישראל: "אני לדודי ודודי לי הרועה בשושנים".

"בני האלהים" שהם המקטרגים מתפלאים: "אנה הלך דודך" בחדש אלול

הנה מה טוב ומה נעים ליישב לפי זה הפליאה הגדולה על שאלתם של אומות העולם מישראל: "אנה הלך דודך היפה בנשים אנה פנה דודך ונבקשונו עמך", ולכאורה יפלא הפלא ופלא, ממתי מחפשים בני אומות העולם את הקב"ה, "אנה הלך" ו"אנה פנה", שהרי לא יעלה על הדעת שבהיותם מתנגדים לכל דבר שבקדושה, הם חפצים לעבוד את הקב"ה ולקיים מצוותיו.

אולם לפי האמור נראה לבאר הענין באופן ברור, על פי מה שכתוב (איוב א-ו): "ויהי היום ויבואו בני האלהים להתייצב על ה' ויבוא גם השטן בתוכם". ודרשו בזוהר הקדוש (פרשת בא לב): "ויהי היום, דא ראש השנה דקוב"ה קאים למידן עלמא". פירוש, "ויהי היום" זה ראש השנה שהקב"ה עומד לדון את העולם.

בהמשך הדברים מפרש בזוהר הקדוש, כי "בני האלהים", הם המקטרגים: "דיאינון ממנון לאשגחא על עובדין דבני נשא, אזלין ושאטין ונטלין אינון עובדין פלה, וביומא דקאי דינא למיקם למידן עלמא, אתעבידו קטיגורין למיקם עליהו דבני נשא". פירוש, שהם ממונים להשיגח על מעשי בני אדם, ובמשך השנה הם פורחים ממקום למקום לאסוף כל המעשים הלא טובים של ישראל, ובראש השנה שדן הקב"ה את העולם, הם באים לקטרג על ישראל והשטן מצטרף אליהם, ולכן נאמר "ויבואו בני האלהים להתייצב על ה'", כי בקטרוגם על ישראל הם מתייצבים כביכול "על ה'" שחפץ לזכות את ישראל.

מעתה נראה כי אותם "בני האלהים", המחכים כל השנה לבוא בראש השנה ולהתייצב לפני ה' לקטרג על ישראל, כאשר בא חודש אלול והם רואים שאין הקב"ה יושב כביכול על כסא מלכותו, הם מתמלאים פחד שמא לא יוכלו לקטרג על ישראל בראש השנה, לכן הם שואלים את ישראל בערמה: "אנה הלך דודך היפה בנשים אנה פנה דודך ונבקשונו

תודתנו וברכתנו נתונות לאלו שנדבו את הוצאת הגליון לזיכוי אחינו בני ישראל

משפחת מהדב הי"ו - לעילוי נשמת
אמם האשה החשובה מרת לאה בת וירג'ני ע"ה

מר פיבל מרדכי גולדשטיין הי"ו - לזכר נשמת אביו ר' איסר לייב
בן צבי הירש ע"ה - ולזכר נשמת בעל ה"זרע שמשון" זי"ע